

בְּנֵי צִיּוֹן

"יִישַׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף... אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֶבֶר לְסָחָר"

על הכתוב בפרשה, "וישקל אברהם לעפרון את הכסף... ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר", שואלים המפרשים, מדוע סבב מסובב כל הסיבות (=הקב"ה), שאברהם ישלם לעפרון דוקא ארבע מאות שקל כסף? תחילה נקדים להביא מה שאמרו חז"ל (סוּפָה יד'): "למה נמשלה תפילתם של צדיקים לעתר (=לקלשון)? – (ועונים חז"ל) מה עתר (=קלשון) זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום, אף תפילתם של צדיקים מהפכת את דעתו של הקב"ה ממידת האכזריות (=הדין) למידת הרחמים". (כמו שכתוב בבראשית כה', כא): "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה'").

הנה, מבואר מכאן, שתכלית התפילה היא להפוך את מידת הדין למידת הרחמים. אולם, הרי חז"ל דקדקו לומר, "תפילתם של צדיקים מהפכת את דעתו של הקב"ה ממידת האכזריות (=הדין) למידת הרחמים" – כלומר, רק תפילת הצדיקים היא זו שנמשלה לעתר (=לקלשון), שהופכת את מידת הדין למידת הרחמים.

עוד נקדים מה ששנינו בגמרא (שבת נה'): "כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה – נתפס על אנשי ביתו. באנשי עירו – נתפס על אנשי עירו. בכל העולם כלו – נתפס על כל העולם כלו... אמר לו הקדוש ברוך הוא לגבריאל (בזמן חרבן בית המקדש), לך ורשום על מצחן של צדיקים (אות) תו של דיו – שלא ישלטו בהם מלאכי חבלה. ועל מצחם של רשעים (אות) תו של דם – כדי שישלטו בהם מלאכי חבלה. אמרה מידת הדין לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, מה נשתנו אלו מאלו? אמר לה: הללו צדיקים גמורים, והללו רשעים גמורים... ומאי שנא תו? (=מה ההבדל בין האות ת' שרשומה על הצדיקים, לבין האות ת' שרשומה על הרשעים?). אמר רב: (אות) תו תחיה, (אות) תו תמות".

הנה, נמצאנו למדים, כי מידת החסד היא האות ת' – תחיה, ומידת הדין היא האות ת' – תמות. ועל-כך רמזה הגמרא (בבא מציעא קז'), כֹּאֲשֶׁר רַב עֲלָה לְבֵית הַקְּבֵרוֹת, וּמָצָא, "ש(ת)שעים ותשעה (אחוז מהקבורים שם, מתו) בְּעֵין רָעָה, וְ(ר)ק) אֶחָד (מת) בְּדֶרֶךְ אֲרִיץ (=מיתה טבעית)".

והרמז הוא, ש"עין רעה" בגמטריה ת' (=400), שהם ארבע מאות כוחות הטומאה, המעוררים את האות ת' – תמות. אולם, כאמור, הצדיקים מהפכים בכח תפילתם את ה-ת' של דם (=תמות) לת' של חיים ת' (=תחיה). על-פי האמור יומתק לנו להבין מה שאמרו המלאכים ליעקב (בראשית לב, ז'): "באנו אל אחיך אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו". וכתב ה"מגלה עמוקות", כי ארבע מאות איש שהלכו עם עשו הם ארבע מאות כוחות הטומאה.

והוסיף ה"מגלה עמוקות" ואמר, שעשו, שנולד מיצחק, הוא בבחינת פסולת גבורה (מצד קליפת הרציחה), ולכן ברכו יצחק, ואמר: "ועל חרבך תחיה". ומאחר וכוחו של עשו הוא מהאות ת' – תמות, על-כן יצא עשו להילחם כנגד יעקב עם "וארבע מאות איש עמו", שהם ת' (=400) כוחות טומאה. שכן, בהיות עשו גבורה דקליפה, הוא מעורר, חס וחלילה, על ישראל ת' של דם, בבחינת ת' – תמות.

אולם, יעקב אבינו שמידתו "תפארת" – הפלולה בתחילתה ובסופה ת', ת' כנגד תחיה, ו-ת' כנגד תמות – התגבר בכוחו על ת' (=400) כוחות הטומאה של עשו, והפך ת' של תמות ל-ת' של תחיה.

ומעתה יאיר לנו להבין מה שסבב הקב"ה, שאברהם אבינו יקנה את מערת המכפלה דוקא בארבע מאות שקל. שכן, היות ולמדנו, שכל התפילות של ישראל עוברות דרך מערת המכפלה, (כפי שכתב ה"מגלה עמוקות" (אופן רכב): "כל תפילות שלנו, כשהם עולים למעלה – עולים דרך מערת המכפלה"), ותכלית התפילה היא להפוך את מידת הדין למידת הרחמים (להפוך ת' של תמות ל-ת' של תחיה) – לכן שלם אברהם אבינו לעפרון ארבע מאות שקל כנגד האות ת' תחיה – כדי להכניע את ת' – תמות.

ויש לומר, שענין זה נרמז בשם "מערת המכפלה", מכפלה רמז על אותיות ת' הפוליות (ת' תמות, ת' תחיה).
וצריך לדעת, שעל-ידי תפילות ישראל העוברות דרך מערת המכפלה, נהפכת "דעתו של הקב"ה ממידת האכזריות(=הדין) למידת הרחמים" (מהפכים את האות ת' תמות ל-ת' תחיה). וכל זה בעזרת האבות הקדושים, שהם מתקנים את תפילות ישראל, כפי שהבאנו (ברכות כו): "רבי יוסי ברבי חנינא אמר: תפילות - אבות תקנום".
ומעתה יש לומר, שענין זה רמז עפרון לאברהם: "ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני וביניך מה הוא ואת מתך קבר". כלומר, על-ידי קניית מערת המכפלה, ששם עוברות כל תפילות ורעד ישראל, תזכה להתגבר על האות ת' תמות. (וזהו "ואת מתך קבר" - תוכל "לקבור" את ת' תמות, ולהופכה לבחינת ת' של תחיה. ולכן ראוי שתשלם לי ת' (=ארבע מאות) שקלים של כסף). ועל-כך מהר אברהם לשקול "ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר". שכן, שמחה גדולה היא לאברהם, להיות בבחינת "סוחר", המתקן את "סחורתו" (=את תפילות בניו - הופך ת' תמות ל-ת' תחיה), ומעבירן דרך מערת המכפלה בדרך השמימה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"ויען לבן ובתואל ויאמרו מה יצא הדבר... הנה רבקה לפניך קח ולך ותהי אשה לבן אדניך"

בעיר ברנוביץ התעוררה פעם בעיה בעת מסיבת תנאים של חתן וכלה. המנהג הוא שבכתיבת התנאים אומר כל צד את הסכום שהוא מתחייב לתת לאחר החתונה. והנה, הפעם סרב אחד הצדדים בכל תוקף לכתוב את הפרט הזה. "וכי אינכם מאמינים להתחייבות שנתתי בעל-פה?" אמר האישה. "הרי אני סוחר גדול, ואנשים העומדים איתי בקשרי מסחר נותנים אמון מלא בהתחייבותי, גם כאשר מדובר בסכומים הרבה יותר גדולים".
הרבנים שהיו במקום נסו לשכנעו ולהפציר בו שיתן את חתימתו, אך הדברים נפלו על אוזניים ערלות. גם כאשר הסבירו לו שאף אחד אינו מטיל פגם באמינותו, אלא שהמנהג בעם ישראל הוא לכתוב ולחתום בעת התנאים, המשיך בסרבנותו, ולא רצה לחתום.

בלית ברירה הזעיקו האנשים את רבי אלחנן וסרמן הי"ד, כדי שהוא, בחוכמתו ובתבונתו היתרה, ינסה לשכנע את האבא. ר' אלחנן הגיע, ופנה לאב בדברים אלו: הרי גם בימים הנוראים אנהנו מבקשים מהקב"ה שיזכרנו לחיים טובים ומאושרים, ובכל זאת אין אנהנו מסתפקים בזכירה בעלמא - "זכרנו לחיים" - אלא מבקשים שהקב"ה יכתוב אותנו לחיים טובים, וביום הכיפורים אנו מבקשים גם חתימה, "וחתמנו בספר חיים", ומדוע? האם יש להטיל חלילה פגם כלשהו בנאמנותו של בורא כל העולמות?! בודאי שלא!!! ולמרות זאת אנו מבקשים גם 'כתיבה' וגם 'חתימה'. וההסבר הוא, שבית דין של מעלה מתנהג באותן דרכים הנהוגות בבית דין של מטה. וכיון שאצלנו, בבית דין של מטה, מעונינים הדינים - על-ידי הפתיחה והחתימה - לחזק את קיום ההלכה, ולסלק מראש את כל הערעורים, כמו שנאמר (אסתר ח' ח'): 'כי כתב אשר נכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך אין להשיב' - גם בבית דין של מעלה מתנהגים כך. אנא ממך - פנה ר' אלחנן לאב - תסכים גם אתה לבקשה, והעלה על הכתב את התחייבותיך לבני הזוג. ואכן, לאחר דבריו של רבי אלחנן וסרמן השתכנע אותו סוחר, וחתם על שטר התנאים.

"ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל עמיו"

(הסיפור הוא לכבוד יום ההילולא של הצדיק המקובל האלקי רבנו אברהם אזולאי זיע"א, בעל "חסד לאברהם", שנפטר ב-כ"א במר-חשוון ת"ד).

בפי זקני חברון שמונה מסורת מופלאה על הסתלקות רבנו אברהם אזולאי זיע"א, כפי שהובאה בספר "זכרון ירושלים" להרה"ח רבי שניאור זלמן ברבי מנחם מנדל זצ"ל. היה זה בעקבות ביקורו של הפחה מאיסטנבול שבתורכיה במערת המכפלה, כאשר חרבו היקרה המצופה זהב ואבנים טובות, נפלה לעמקי המערה. לאחר שהורידו בחבלים כמה ישמעאלים וכלם נפחו נשמתם, החליט הפחה לשלוח אחד מתושבי חברון היהודים. אימה ופחד עוררה גזירתו, וקהל עדת ישראל בעיר הקדש חברון הכריזו תענית ציבור, ובמעמד כלם הפילו גורל, ויצא הגורל על רבנו ה"חסד לאברהם".

רבנו טבל ולבש תכריכים, וכל אותו הלילה דרש לפני הציבור בסודות ורזי התורה מענינו של אברהם אבינו, עליו השלום. לאחר שנפרד מהציבור בבקשה שיתפללו עבורו, ירד בחבל לתוך המערה, ומיד העלה את החרב על-ידי חבל, והוא עצמו נותר במערה. מסופר כי זכה לראות מראות מופלאים, ובכתבי נכדו החיד"א נרמז "ונגלו לו אבותינו הקדושים". כשהועלה בחבלים בחזרה, בא לביתו בשמחה, באומרו כי הגיע זמנו להיפטר מן העולם, כפי שנתגלה לו במערה. וכך הכין את עצמו בקדושה ובטהרה, ולאחר שגלה רזי תורה, בערב שבת קדש כ"א מר-חשוון ת"ד, פרשת "חיי שרה", בה נאמר "ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה", יצאה נשמתו הטהורה בעלות השחר, כשהוא קורא "שמע ישראל". בן ע"ד שנים לחייו, וקברו נכרה בבית החיים שבעיר הקדש חברון תבנה ותפונן ליד קברו של המקובל האלקי, בעל "ראשית חכמה" זיע"א. כעבור שמונה שנים, בשנת ת"י"ב, נקבר על-ידו רעו ועמיתו, רבה של חברון, הוא הגאון המקובל רבי אליעזר בן ארחא. זכותם תגן עלינו אמן. שבת שלום לבית ישראל!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: חַיִּי שָׁרָה

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:25

צִיּוֹת הַשַּׁבָּת: 18:33-19:09

ערש"ק כא' חשוון תשע"ד (25.10.2013)

הַפְּטָרָה: "והמלך דוד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"וַיְבָרְכוּ אֶת רַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי לְאַלְפֵי רַבְּבָה"

אֶחָד מִמְּנֵהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא, שְׁלֹפְנֵי הַפְּנִיסָה לַחֹפֶה, הוֹלֵךְ הַחֲתָן לְרֵאוֹת אֶת הַכֶּלֶה, כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת מֵאֲמַר חו"ל בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין מֵא): "אֲסוּר לְאָדָם שִׁיקְדֵשׁ אֶת הָאִשָּׁה, עַד שִׁירְאָנָה". וְאַחֵר-כֵּן מְכַסִּים אֶת פְּנֵי הַכֶּלֶה בְּצַעֲרֵיָהּ, וּבִעֵת שִׁמְכֻסִּים אֶת פְּנֵיהָ, מְבָרְכִים אֶת הַכֶּלֶה בְּבִרְכָה שֶׁבִרְכוּ לָבָן וּבְנֵי בֵיתוֹ אֶת רַבְּקָה: "אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי לְאַלְפֵי רַבְּבָה" (=שְׁזַרְעֶךָ יִפְרוּץ וַיְרַבֶּה לְאַלְפֵי רַבְּבוֹת).

וְכִבֵּר תִּמְהוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל מְנַהֵג זֶה. שָׂכָן, מֶה רָאוּ לְבָרֵךְ אֶת הַכֶּלֶה דוֹקָא בְּבִרְכָה זֹו שֶׁבִרְכוּ לָבָן הָאֲרָמִי וּבְנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ אֶת רַבְּקָה אֲמָנוּ? וְכִי חֲסֵרוֹת בְּרִכּוֹת קְדוּשׁוֹת וְטְהוּרוֹת שֶׁל צְדִיקִים, כְּדֵי לְבָרֵךְ בְּהֵן אֶת הַכֶּלֶה?
וְגַם צְרִיף לְהַבִּין מְדוּעַ מְכַסִּים אֶת פְּנֵי הַכֶּלֶה לְפָנֵי הַחֹפֶה בְּצַעֲרֵיָהּ?

וְנִרְאֶה לְבָאָר עֲנִין זֶה עַל-פִּי מֶה שֶׁהִבְנֵנו בְּפִרְשַׁת "וַיֵּרָא", עַל הַפְּתוּב "וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרַי בְּלִתִּי הִיְתָה לִי עֲדָנָה וְאֲדֹנָי זָקֵן". וְכִבֵּר נִתְיָגְעוּ הַמְּפָרְשִׁים לְבָאָר, מְדוּעַ צָחָקָה שָׂרָה אֲמָנוּ עַל בְּשׂוֹרַת הַמְּלֶאֶךָ, שֶׁבָּא בְּשִׁלְיחוֹת הַקַּב"ה לְבָשָׂר לָהּ עַל לִידַת יֶצְחָק? וְכִי שָׂרָה אֲמָנוּ לֹא הֶאֱמִינָה לְהַבְטִיחַת ה', שֶׁתֵּלֵד בִּימֵי זְקוּנוֹתָהּ?
בִּיאוֹר נִפְלֵא עַל-כֵּן מְבִיא כ"ק הַשָּׂר שְׁלוֹם מְבַעֲלָזָא וַיֵּע"א, וְאוֹמֵר, שֶׁשָׂרָה אֲמָנוּ אֲמָנָם צָחָקָה - אֵךְ לֹא מִחֲסוֹר אֲמוּנָה, אֲלֵא בְּגִלְל שִׁישְׁמַעְעָל עֲמַד מֵאַחֲרֵי הָאֵהֶל, וְהַאֲזִין לְבְּשׂוֹרַת הַמְּלֶאֶךָ.

וְכַפִּי שֶׁמְבִיא גַם תְּרַגּוּם יוֹנָתָן עַל הַפְּתוּב (שֵׁם יח', י'): "וְשָׂרָה שִׁמְעַת (אֶת הַמְּלֶאֶךָ) פֶּתַח הָאֵהֶל וְהוּא אַחֲרָיו". וְהוּא אַחֲרָיו", מְפָרֵשׁ תְּרַגּוּם יוֹנָתָן, שִׁישְׁמַעְעָל הוּא זֶה שֶׁעֲמַד מֵאַחֲרֵי הַפְּתַח לְשִׁמּוֹעַ מֶה בָּא הַמְּלֶאֶךָ לְבָשָׂר לְשָׂרָה אֲמָנוּ. וְכַפִּי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל תְּרַגּוּם יוֹנָתָן בֵּן עוֹזִיאֵל: "וְשָׂרָה הוּא שִׁמְעָה בְּתִרְעָה מִשְׁכָּנָא וַיִּשְׁמַעְעָל קָאִי בְּתִרְיָה וְצִיִּית מֶה דְאָמַר מְלֶאֶכְא" (=וְשָׂרָה הִיְתָה שׁוֹמַעַת בְּפֶתַח הָאֵהֶל, וַיִּשְׁמַעְעָל הִיְתָה מֵאַחֲרֵי הַפְּתַח, כְּדֵי לְשִׁמּוֹעַ מֶה שְׂאוֹמֵר הַמְּלֶאֶךָ). וְצִרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שָׂכָן, מֶה רָאֵתָה שָׂרָה אֲמָנוּ לְצָחוֹק, לְאַחַר שֶׁרָאֵתָה אֶת יִשְׁמַעְעָל מֵאֲזִין לְבְּשׂוֹרַת הַמְּלֶאֶךָ?

וּבְאֵר מֶרֶן הַשָּׂר שְׁלוֹם מְבַעֲלָזָא וְאָמַר, כִּי לְתִרְגּוּם יוֹנָתָן הִיְתָה קִשָּׁה, אֵיךְ צָחָקָה שָׂרָה אֲמָנוּ מְדַבְּרֵי מְלֶאֶךָ ה', שֶׁבָּא לְבָשָׂר עַל הוֹלְדַת יֶצְחָק. וְעַל-כֵּן פִּרֵּשׁ "וְהוּא אַחֲרָיו" - עַל יִשְׁמַעְעָל, שֶׁעֲמַד מֵאַחֲרֵי הַפְּתַח, וְשִׁמְעַת שֶׁהַמְּלֶאֶךָ מְבָשָׂר ש"כְּעַת חֲיָה וְהֵנָּה בֵּן לְשָׂרָה". וְהֵנָּה, לְאַחַר שֶׁרָאֵתָה שָׂרָה שִׁישְׁמַעְעָל מֵאֲזִין לְמְלֶאֶךָ, חֲשָׂשָׁה שִׁיטִּיל בַּה עֵין הָרַע, וְתִתְבַטֵּל הַבְּטַחַת הַמְּלֶאֶךָ, עַל-כֵּן שֶׁתָּה עֲצָה בְּנַפְשָׁה (=הַחֲלִיטָה) לְצָחוֹק, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב: "וַתִּצְחַק שָׂרָה... לֵאמֹר אַחֲרַי בְּלִתִּי הִיְתָה לִי עֲדָנָה וְאֲדֹנָי זָקֵן". וְזֹאת, כְּדֵי שִׁיחֲשׁוּב יִשְׁמַעְעָל, שֶׁאִין הִיא מֵאֲמִינָה לְדַבְּרֵי הַמְּלֶאֶךָ, וְעַל-יָדֵי כֵּן גַם הוּא יֶצְחָק וַיִּגְחַךְ, שֶׁבְּלִתִּי אֲפָשָׁרִי שֶׁשָׂרָה תִּתְעַבֵּר בְּגִיל כּוֹזָה, וּמִמִּילָא לֹא יִתֵּן עֵין הָרַע בְּהַבְטַחַת הַמְּלֶאֶךָ.

וַיֵּשׁ עוֹד לּוֹמֵר, שֶׁהֵנָּה, כְּבָר הִבְאֵנו שִׁישׁ שֵׁם קְדוּשׁ "הָאָא", שֶׁהוּא אֶחָד מִ-עַב' שְׁמוֹת הַקְּדוּשׁ (הַשֵּׁם ה-26), וְשֵׁם זֶה מְסוּגָל לְבִיטוּל עֵין הָרַע. עַל-כֵּן, כְּדֵי לְעוֹרֵר שֵׁם זֶה אֲמַר הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם "לְמָה זֶה צָחָקָה שָׂרָה". שֶׁהָרִי, אִם חֲשָׂשָׁה שָׂרָה לְעֵין הָרַע שֶׁל יִשְׁמַעְעָל, הָרִי הִיְתָה עֲלֶיהָ "לֵאמֹר הָאָא אֲמָנָם אֵלֶּךְ", רֵאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ "הָאָא", הַמְּסוּגָל כְּאֲמוֹר לְבִטֵּל אֶת עֵין הָרַע.

וּמַעַתָּה יֵשׁ לּוֹמֵר, שֶׁהִיּוֹת וְהַרְשָׁעִים הַלְלוּ, לָבָן וְחִבֵּר מִרְעִיו, בְּקִשּׁוֹ לְהַכְנִים עֵין הָרַע בְּאַלְפֵי זְרַעַם הַקְּדוּשִׁים שֶׁל יֶצְחָק וְרַבְּקָה, לָכֵן סָבַב הַקַּב"ה, שֶׁהֵם עֲצָמָם יֹאמְרוּ דִּיבּוּרִים אֵלּוּ, שֶׁנִּרְמְזוּ בְּהֵם הַשֵּׁם הַמְּבִטֵּל אֶת עֵין הָרַע, בְּבַחֲנִינַת (שַׁבַּת קִיט'): "וּמְלֶאֶךָ רַע עוֹנָה אֲמֵן בְּעַל כּוֹרְחוֹ...". וְעַל-כֵּן בִּרְכוּ אֶת רַבְּקָה "אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי" רֵאשִׁי תִיבוֹת לְמִפְרָע שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ "הָאָא", הַמְּבִטֵּל אֶת עֵין הָרַע. וּמִמִּילָא, כְּאֲשֶׁר הִמְשִׁיכוּ אֶת בְּרַכְתָּם, "לְאַלְפֵי רַבְּבָה", לֹא יִכְלוּ לְהַכְנִים עֵין הָרַע בְּאַלְפֵי זְרַעַם שֶׁל יֶצְחָק וְרַבְּקָה, שֶׁהָרִי הֵם עֲצָמָם כְּבָר בְּטָלוּ אֶת עֵין הָרַע, בְּשֵׁם "הָאָא".

וְהֵנָּה, מְבוֹאֵר בְּסִפֵּר "אוֹר לְשָׁמַיִם" שֶׁהִטְעַם שִׁמְכֻסִּים אֶת פְּנֵי הַכֶּלֶה בְּיוֹם הַחֹפֶה הוּא, "כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְתַּכְּלוּ בַּה הַחֲצוּזִים וַיִּתְאַחְזוּ חֵס וְשְׁלוֹם... (שָׂכָן) יְדוּעַ כַּח הַהֲסַתְּכָלוֹת (שֶׁל הַחֲצוּזִים) מֶה הוּא".

ומעתה יאיר לנו להבין את מנהג ישראל, שהחתן לפני הכניסה לחופה מכסה את פני הכלה בצעיף. שכן, על-ידי הכיסוי, לא יסתכלו החיצונים בכלה, ולא יטילו בה עין הרע. ובנוסף כאשר לאחר מכן מברכים את הכלה בברכה שברך לכן עצמו, שרש הטומאה, את רבקה: "אחתנו את ה' לאלפי רבבה" – הנה מעוררים את השם הקדוש "האא", הרמוז בראשי התיבות, שהוא כאמור מסוגל לבטל עין הרע, ועל-ידי כך נכנסת הכלה לחופה בלי שום תקלות ומניעות. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

השם הקדוש "האא", המסוגל לביטול עין הרע (אחד מ-עב' שמות הקדש (השם ה-26))

ראוי להביא כאן מה ששנינו בענין יצר הרע בגמרא (סוכה נב): "אמר רבא: יצר הרע – בתחילה קראו 'הלך', ולבסוף קראו 'אורח', ולבסוף קראו 'איש', שנאמר (שמואל ב', יב): 'ויבא הלך לאיש העשיר, ויחמל לקחת מצאנו ומבקרו לעשות לארח'. וכתב (שם), 'ויעשה לאיש הבא אליו'."

וכתב הרה"ק מהרי"א מקמארנא זיע"א, בספרו "נתיב מצותיך" (נתיב התורה, שביל י', אות י'): "יצר הרע נקרא 'הלך', 'ארח', 'איש', במספר השוה". דהינו, הגמטריה של "יצר הרע" היא "הלך ארח איש" – לומר לך, שזאת דרכו של היצר: בתחילה הוא נדמה לך כ"הלך", כדל, הלבוש קרעים, שהולך לו בדרכים לחפש את פרנסתו. ואם אתה חומל עליו, ונותן לו להיות אורח להיפנס לביתך, הופך האורח/היצר להיות "איש", שוה לשון שררה – שעתה הוא בעל הבית ושולט עליך. לפי זה יש לומר, שהשם הקדוש "האא" הוא ראשי תיבות "הלך ארח איש" – לומר לך שבכח שם זה ניתן לבטל את כוחו של היצר הרע, שהוא בגמטריה "הלך ארח איש".

על-פי האמור יתכן לבאר מה שכתוב בספר "וחרב פיפיות", שהשם "האא", המבטל את עין הרע, יוצא גם ממה שאמרו דתן ואבירם למשה רבנו (שמות ב', יד): "להרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי".

וצריך להבין, מה ראו דתן ואבירם לרמוז למשה רבנו על השם "האא", המסוגל לבטל את עין הרע? נראה לבאר ענין זה, שכאשר ראו דתן ואבירם שמשה רבנו הרג את המצרי ללא חרב, אלא על-ידי עינו הקדושות, כפי שכתוב (שם ב', יב): "ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול" – חשבו שמשה הרג את המצרי על-ידי שהכניס בו עין הרע, לכן אמרו למשה: "להרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי".

דהינו, אותנו לא תוכל להרוג על-ידי עין הרע. שכן, אנו מכירים את השם "האא", המבטל את כח העין הרע. ועוד הוסיף שם ה"חרב פיפיות", שהשם "האא" יוצא מראשי התיבות (תהילים קמז, טו): "השלח אמרתו ארץ, עד מהרה ירוץ דברו". וצריך להבין ענין זה. שכן, וכי מה ענין של השם המבטל את עין הרע לבין הכתוב שם: "השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך"? ויש לומר, שהפסוק מדבר על השפע שהקב"ה מוריד לארץ, כמו שכתוב: "השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך". ומאחר ויש חשש שמא יכניסו הקליפות עין הרע בשפע זה, לכן צרף הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, לשפע זה גם את השם "האא", כדי לבטל את עין הרע של החיצונים.

וזהו שכתוב: "השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך". ואם תאמר, הלא יש חשש שמא יכניסו הקליפות עין הרע בשפע, על-פני כתוב בהמשך "השלח אמרתו ארץ" – ראשי תיבות "האא" – לרמוז שהקב"ה שולח שפע לארץ עם השם "האא", שמבטל את העין הרע, ועל-ידי כך "עד מהרה ירוץ דברו" – השפע יורד לארץ במהרה, בלי שום עיכוב ומניעה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה"

הצדיק רבי שלום רוקח מבלו, היה מקפיד יתרה בעניני הלבוש של אלפי חסידיו, ובכל הזדמנות היה מתריע באזניהם שילבשו בגדים צנועים, כמקובל בישראל מדורי דורות. כאשר באו אצלו החסידים, כדי לקבל את ברכתו בעניני שידוכין – הזהיר אותם שיכתבו ב"תנאים" דברים מפורשים, שהבגדים לכלה יסופקו לפי דגם יהודי צנוע ופשוט, כמקובל בבתי חסידים מובהקים.

את ענין זה הסמיך האדמו"ר רבי שלום על הכתוב הבא: "ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה". נשאלת השאלה: לשם מה נטל עמו אליעזר בגדים מיוחדים מבית אברהם, לכלה המיועדת ליצחק? כלום יעלה על הדעת, שמשפחת נחור המכובדת והעשירה תשלח את הכלה מבית אביה ואמה בלא בגדים ראויים? אלא, בכונה תחילה דאג אברהם אבינו, שאליעזר עבדו יטול עמו בגדים לכלה המיועדת ליצחק בנו, לפי הדגם המקובל בביתו – כדי שכלה זו, העתידה לבוא אל ביתו, לא תוסיף ללבוש את הבגדים האופנתיים והמגונדרים, ששובשות הבנות ב"עיר נחור" האלילית... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!